

Naléhavý vzkaz pro vládu: Většina občanů i profesionálů zcela odmítá vládní novelu oddlužení

Praha 20. 3. 2023 – Vláda v současné době připravuje novelu insolvenčního zákona, ve které navrhuje osvobození od dluhů pro všechny dlužníky za tři roky. Proti aktuálnímu vládnímu návrhu, který zkracuje dobu oddlužení z pěti na tři roky bez rozlišení schopností dlužníků, se staví nejen většina odborné veřejnosti, ale podle průzkumu veřejného mínění také občané.

Novela oddlužení se netýká pouze dlužníků, ale dopadá na všechny občany České republiky, zaznělo na tiskové konferenci pořádané InsolCentrem, Svazem měst a obcí a Svazem českých a moravských bytových družstev. Zkrácení oddlužení z pěti na tři roky pro všechny dlužníky, bez rozlišení jejich schopností, způsobí výrazné snížení míry splacených dluhů a může mít drtivé ekonomické i společenské dopady. Málokdy existuje shoda v názorech občanů a profesionálů, avšak v případě reakce na připravované kroky vlády je většina laické i odborné veřejnosti zajedno.

Proti návrhu novely oddlužení se staví:

- většina občanů (průzkum – 87 %)
- většina starostů měst a obcí (anketa – 94 %)
- většina insolvenčních soudců (anketa - 94 %)
- většina insolvenčních správců (stanovisko ASIS)
- většina advokátů (stanovisko ČAK)
- většina věřitelů (stanovisko ČBA, ČAV)
- většina podnikatelské veřejnosti (stanovisko HK)
- většina členů expertní skupiny pro insolvenční právo spadající pod Ministerstvo spravedlnosti

„Opravdu hodlá vláda v současné tíživé ekonomické situaci ignorovat doporučení většiny odborníků i postoje občanů? Na jedné straně se vláda sice zoufale snaží hledat jakékoliv úspory, na straně druhé se však stát neuváženě připraví o finanční prostředky, které by zadlužení lidé byli schopni při

pětiletém oddlužení zaplatit do státního rozpočtu“ uvedla na tiskové konferenci Jarmila Veselá, jednatelka analytické společnosti InsolCentrum.

Sociolog a univerzitní pedagog Fakulty sociálně ekonomické UJEP Pavel Kuchař okomentoval reprezentativnost průzkumů a sdělil: *„Shoda v zásadních postojích respondentů – občanů, starostů i soudců je jednoznačná. Většina z nich nesouhlasí se zmírňováním podmínek dlužníkům. Dokonce ani ti, kteří měli vlastní zkušenost. Rozsah pomoci je podmíněn sociálně ekonomickým postavením.“*

Obce a města jsou nedobrovolní věřitelé. Nová právní úprava by nepříznivě ovlivnila jejich hospodaření, i život v nich. Ředitelka Svazu měst a obcí Radka Vladyková řekla: *„Všichni platíme v přesně stanovený čas a v přesně stanovených částkách za komunální odpad, za spotřebovanou elektřinu, za plyn, za vodu. I obec musí dodržovat platební morálku a své závazky. Pokud někdo nezaplatí, musíme to udělat my ostatní. Jak má starosta působit na občany, jestliže oni vidí ve svém okolí takové neplatiče?“*

Velmi naléhavě vyznělo vystoupení Jana Vysloužila, předsedy Svazu českých a moravských bytových družstev. Apeloval na vládu: *„Lidé v domech s neplatičem se stávají jeho rukojmím.“*

Co když nebudou schopni platit jeho dluhy a stanou se sami dlužníky? Nechá je vláda padnout do propasti?“

Na závěr tiskové konference shrnula Jarmila Veselá argumenty uváděné proti přijetí vládní novely. Postupně se vyvrací mýtus obrazu dlužníků jako bezbranných a neschopných osob a došlo k zásadnímu obratu v pohledu na jejich schopnosti. Vysvětlila politické zákulisí nechuti vlády vyslyšet hlasy většiny odborníků i občanů. Podotkla: **„Nešťastná formulace v programovém prohlášení vlády by neměla být důvodem pro plošné zkrácení doby oddlužení, ztráty soukromých věřitelů i ztráty veřejných rozpočtů. Tento neuvážený krok učiněný proti vůli většiny by kromě ekonomických dopadů ovlivnil i důvěru občanů ve vládu. Účastníci tiskové konference jsou spolu se zástupci odborné veřejnosti připraveni vést s vládními představiteli diskusi o nastavení parametrů novely“.**

Průzkum veřejného mínění

Z průzkumu vyplynulo, že občané jsou obecně nakloněni k odpouštění dluhů, v konkrétních parametrech jsou však dokonce přísnější, než je současná právní úprava.

Jste obecně pro zmírnění podmínek oddlužení bez ohledu na to, jak moc se tím sníží uspokojení věřitelů?

47 % respondentů pro
52 % respondentů proti

Proč se lidé ocitají v dluhové pasti?

94 % respondentů shledává důvod na straně dlužníků

Jak je důležité, aby dlužník usilující o oddlužení prokázal, že se snažil závazky řešit?

96 % respondentů to považuje za důležité

Za jakých podmínek je správné odpustit část dluhů?

87 % respondentů považuje za spravedlivé úhrady pohybující se od **30 % až do 100 %** hodnoty jejich dluhů

Potenciální adepti na oddlužení:

Odhadem přibližně **500 tisíc** osob v exekuci, z nichž okolo 119 tisíc osob spadá do ohrožených skupin:

- **Cca 42 tisíc seniorů**
- **Cca 27 tisíc invalidních důchodců**
- **Cca 50 tisíc osamělých rodičů**

Zbýlých cca **380 tisíc** osob v exekucích jsou lidé v produktivním věku, z toho cca **72 %** tvoří muži

Věřitelé mohou přijít až o 100 miliard korun

Odhady dat potencialních adeptů oddlužení:

- Celkový dluh činí **475 mld. Kč**
- Na dluhu se podílejí ze 75 % fyzické osoby a z 25 % podnikatelé
- 285.000 občanů dluží cca **285 mld. Kč**
- 95.000 podnikatelů dluží cca **190 mld. Kč**

Při střízlivé úvaze úhrady 30 procent dluhu za pět let věřitelé od dlužníků získají celkem 142,5 mld. Kč. Připravovaná varianta splácení po dobu tří let věřitelům přinese zpět pouze cca 6,5 %, tedy 30,8 mld. Kč. Odhad výnosnosti prezentovali experti Ministerstva spravedlnosti a potvrdily je i analýzy InsolCentra. Rozdíl v neprospěch věřitelů tedy činí **minimálně 100 mld. Kč.**

Z toho přijde stát o 15 miliard korun

- Zdravotní pojišťovny přijdou přibližně o **10 mld. Kč**
- ČSSZ přijde o cca **3 mld. Kč**
- Finanční správa přijde o cca **2 mld. Kč**

Podklady ke stažení naleznete na www.insolcentrum.cz:

- Anketa mezi starosty
- Anketa mezi insolvenčními soudci
- Průzkum veřejného mínění
- Stream z kulatého stolu 3.1.2023